

O SPOŁECZNOŚCI ŻYDOWSKIEJ W HAJNÓWCE

Okładka książki or type unknown

W ramach projektu Muzeum Polin wydano folder pod tytułem „O społeczności żydowskiej w Hajnówce”, który mogli otrzymać zwiedzający Muzeum na kółkach, wystawę fotograficzną Grzegorza Pietraszka „Zostały tylko macewy” oraz uczestnicy uroczystości realizowanych w ramach projektu w Miejskiej Bibliotece Publicznej.

Folder przedstawia krótką historię osadnictwa Żydów w Hajnówce, prezentując jednocześnie fotografie z Kolekcji Regionalnej Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce. Wydawnictwo ukazuje dramat społeczności żydowskiej na przykładzie rodziny Ignacego Lipela, który przyjechał do Hajnówki w 1923 roku.

W 1925 roku założył rodzinę, żeniąc się z Emmą, córką Hersza Basa. Nowożeńcy zbudowali dom na rogu ulic Bocznej i Stefana Batorego. Mieli oni dwójkę dzieci: syna Pejsacha i córkę Rebekę. Ignacy zajmował się handlem drewnem, a Emma prowadziła dom i zajmowała się dziećmi. Ignacy Lipel był powołany do Armii Polskiej. Awansując do stopnia plutonowego został zawodowym wojskowym. Gdy wybuchła II wojna światowa służył w Wojsku Polskim, a jego syn Pejsach przebywał w obozie dla dzieci wojskowych, na terenie dzisiejszej Białorusi; miał wówczas niepełne 13 lat. Błąkał się przez trzy wojenne lata i jako nieletni chłopiec trafił do sierocińca. Pamiętał strach, głód i ogromną tęsknotę za rodziną i domem. Chcąc wrócić do Polski, wstąpił do Armii Czerwonej, twierdząc, że ma 18 lat. Był wysoki, mimo młodego wieku wyglądał na starszego. Dotarł do Hajnówki, jednak nie zastał tu nikogo. Dowiedział się, że w sierpniu 1941 roku Niemcy zorganizowali w Hajnówce zbiórkę wszystkich Żydów. Kobiety, dzieci i starców ulokowano na ciężarówkach, mężczyzn ustawiono w czwórki i pod eskortą SS oraz czujnych psów pędzono do Zwierzyńca w Puszczy Białowieskiej. Tam zapakowano wszystkich na ciężarówki i wywieziono do getta w Prużanie (Białoruś). Pejsach Lipel zatrzymał się u sąsiadów na ulicy Bocznej, którzy udzielili mu pomocy. Narazając życie swoje i swojej rodziny, gospodarz w środku nocy na konny wóz nałożył sterty słomy, pod którą ukrył Pejsacha i wywiózł go poza Hajnówkę. Udało mu się przeżyć wojnę i przedostać na Bliski Wschód. Na stałe osiadł w Izraelu, tam założył rodzinę. Jego ojciec Ignacy Lipel na froncie stracił nogę, zmarł w drodze, idąc w kolumnie Żydów, pędzonych do obozu koncentracyjnego. Jego wnuk, Izaak Lipel, syn Pejsacha, wielokrotnie odwiedzał Hajnówkę, która jest mu historycznie wciąż nieznana, ale i bliska.

Folder jest dostępny w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Hajnówce. Zapraszamy !

Alla Gryc

Okładka książki or type unknown